

divinæ liberalitatis ob fractus concessos, quæ cum temporis diuturnitate concurrat, atque ita primitiæ duobus casibus obligationis nexu continentur, si populus usu longævo eas rependere solitus sit, vel si sacerdotes indigeant, quibus intervenientibus, sunt

PRIVATIO VOCIS ACTIVÆ ET PASSIVÆ, ET OFFICII VEL BENEFICII.

Vide verb. LEX, art. 2, a n. 27 ad 44.

PRIVILEGIUM.

ARTICULUS I.

Quod ea, quæ concernunt privilegiorum naturam, divisionem, concessionem, acquisitionem et communicationem.

SUMMARIUM.

1. Privilegium quid importet; quidve ad substantiam ejus requiratur, ad num. 2. — 3. Divisio privilegii, ad num. 13. — 14. Quis privilegium concedere valeat, et quinam ejusdem capaces sint; ad num. 16. — 17. Ut concessio privilegii sit licita, requiritur justa causa, ad n. 19. — Privilegium acquiri potest præscriptione. — 21. Item privilegium acquiritur per communicationem ad n. 22. — 23. Regulares Mendicantes habet inter se plenissimam communicationem privilegiorum, ad num. 24. — 25. Adducuntur ad rem duæ constitutiones Clementis VIII, ad num. 26. — 27. Regulares Mendicantes communicant in omnibus privilegiis Societatis Jesu, etiam in quibus apposita reperitur clausula, *ne illis per communicationem fruatur ceteri mendicantes*, ad num. 28. — 29. Alia ad rem ad num. 30. — 31. Afferuntur duæ constitutiones, quarum una est Clementis XI, altera Innocentii XII, ad num. 32. — De privilegio personali et de privilegio reali, ad num. 47.

(1. Privilegium proprie sumptum est supremi principis constitutio specialem favorem concedens; unde privilegium dici solet *lex privata*, contra vel præter jus, aliquid concedens, cap. *Privilegia* 3, dist. 3, et cap. *Abbate* 25, De verbor. signific., ibi: « Cum privilegium sit *lex privata*, nec esset *privata*, nisi aliquid specialiter indulgeret. » Sic in re *Communis*.

(2. Ad substantiam privilegii non requiritur quod sit scriptum, cap. *Institutionis* 7, caus. 25, qu. 2, et ibi Glossa, verb. *Præsentia*, *Clementin.* 2, § *Nos enim*, De sepulturis, ibi: « Universa privilegia gratias, indulgentias, verbo seu scripto concessa, » etc., et Glossa ibidem, v. Verbo. Et *Extravag.* ultim. post initium, *De pœnit. et remissionib. inter communes*, ibi: « Facultatum per nos concessarum, tam verbo quam in scriptis, confectis exinde litteris, vel non. » Et sic doctores communiter.

(3. Privilegium dividitur primo in privilegium contra jus et privilegium ultra vel præter jus. Privilegium *contra jus* est, quo juri communi derogatur, ut exemplo a solvendis decimis, vel a jurisdictione ordinarii, et hujusmodi, quæ conceduntur contra jus commune; privilegium *ultra vel præter jus* est, cujus actus, vel materia non est quidem jure prohibita, sed tamen non nisi certis personis concessa, ut potestas absol-

in mandato, et primitias renuentes possunt excommunicari. » Canon. *Præter hoc*, dist. 32. (20. Sed et oblationes consuetudine obligatorias evadere, monstravimus in addit. ad verb. *OBLATIONES*.

vendi a reservatis, vel dispensandi, et hujusmodi.

(4. Secundo, privilegium dividitur in privilegium clausum in corpore juris, et in privilegium extra corpus juris, seu datum per speciale rescriptum principis. Privilegium *clausum in corpore juris* est, quod inter alia jura, seu alias leges corporis juris insertum est, ut sunt privilegia ecclesiarum et ecclesiasticorum, quæ habentur passim, tum in jure canonico, tum etiam civili in codic. titulo, *De SS. Eccles.*, et cod. *De episcop. et cleric.* Item privilegia pupillarum, minorennium, studiosorum, militum, fisci, creditorum et similia, quæ passim habentur in utroque jure. Privilegium *extra corpus juris* est illud, quod per speciale rescriptum principis, seu per speciales litteras, vel per bullam, diploma seu indultum alicui personæ, communitati vel loco est concessum, et necdum juri communi est insertum.

(5. Tertio, privilegium dividitur in reale, personale et mistum. Privilegium *reale* est illud, quod proxime, immediate et directe confertur rei, loco, muneri, dignitati et hujusmodi, v. g. prædio, ecclesiæ, monasterio, prælaturæ, et consequenter etiam, et ultimate personis, quæ talem rem, locum, prælaturam, dignitatem vel officium habent. Privilegium *personale* est illud, quod proxime, immediate et directe confertur personæ ratione illius personæ sine contemplatione rei. Arg. cap. *Mandata* 6, De præsumpt., ibi: « Quas non loco tribuimus, sed personæ. » Privilegium *mistum*, id est partim personale, et partim reale est illud, quod conceditur certo personarum generi, seu qualitati, ut privilegium restitutionis in integrum concessum minoribus xxv annis, quod etiam ad hæredes transit. L. *Non solum* 6, ff. *De in integrum restitut.* Item privilegium S. C. Vellejani concessum feminis, ne ex fidejussione obligentur; item privilegium S. C. Macedoniani concessum filiisfamilias, ne ex mutuo sine consensu patris accepto obligentur. Item privilegia clericorum, studiosorum, militum et hujusmodi; talia enim privilegia dicuntur mista, quia conceduntur non mere respectu personæ nec mere respectu rei, sed miste, et respectu personæ, et respectu rei, videlicet intervenientis læsionis, vel ratione status, dignitatis, officii aut conditionis ipsis adhærentis, ideoque etiam perpetua sunt, et trans-

eunt ad personas succedentes in dignitate officioque, et sic etiam realia privilegia censentur.

(6. Quarto, privilegium dividitur in privilegium remuneratorium et in privilegium mere gratiosum. Privilegium *remuneratorium* est illud, quod conceditur intuitu meritorum, v. g. laborum, molestiarum, fidelitatis, servitorum, expensarum et hujusmodi, in conversione infidelium, hæreticorum, rebellium, schismaticorum, in bello, et hujusmodi exhibitorum et præstitorum; sicque hoc privilegium censetur datum seu concessum tanquam in præmium et quamdam remunerationem seu compensationem. Privilegium *mere gratiosum* est illud, quod ex mera concedentis gratia et benevolentia, non intuitu meritorum, aut in illorum compensationem conceditur.

(7. Quinto, privilegium dividitur in scriptum et non scriptum. Privilegium *scriptum* est illud, quod per scripturam, seu rescriptum principis conceditur. Privilegium *non scriptum* est illud, quod princeps oretenus duntaxat sine scriptura concedit, et dicitur privilegium *viva vocis oraculo concessum*, de quo fuse sub verb. *ORACULA VIVÆ VOCIS*.

(8. Sexto, privilegium dividitur in perpetuum et temporale. Privilegium *perpetuum* est illud, quod conceditur absque limitatione temporis, vel adhæret rei de se perpetuo duraturæ. Privilegium *temporale* est illud, quod conceditur pro determinato et limitato tempore.

(9. Septimo, privilegium dividitur in commune, seu communitatis, et in privatum, seu privatorum. Privilegium *commune* seu *communitatis* est, quod primario conceditur communitati seu universitati, et per se respicit bonum communitatis, cui est concessum, quamvis etiam redundet in membra ejus, ut est privilegium fori et canonis concessum toti statui clericali. Privilegium *privatum* seu *privatorum*, est, quod primario conceditur personis particularibus, et per se respicit bonum personarum particularium, quamvis mediate redundet etiam in bonum commune, ut est privilegium restitutionis in integrum minoribus xxv annis concessum, et hujusmodi.

(10. Octavo, privilegium dividitur in purum, et in conventionale. Privilegium *purum* est illud, quod sine aliqua conventionione, seu reciproca obligatione conceditur. Privilegium *conventionale* est illud, quod conceditur cum conventionione et obligatione aliquid dandi aut faciendi, et hujusmodi; unde hoc privilegium quodammodo emittitur, seu per contractum onerosum acquiritur.

(11. Nono, privilegium dividitur in privilegium pro foro conscientie tantum, et pro foro externo. Privilegium *pro foro conscientie* est, quod solum prodest, ut quis, salva conscientia, illo uti possit, non vero, ut quis exterius, et in foro contentioso pro privilegiato agnoscat. Privilegium *pro foro externo* est, quod non tantum prodest in conscientia sed etiam in iudicio externo.

(12. Decimo, privilegium dividitur in privilegium concessum ex motu proprio concedentis, et in privilegium concessum ad preces, seu supplicationem privilegiati. Privilegium concessum *ex motu proprio* est illud, quod in litteris privilegii insertam habet clausulam *Motu proprio*, etiamsi forte privilegiatus per se vel per alium pro eo supplicaverit; textus, et Glossa communiter recepta, in c. *Si motu proprio* 23, De præbend. in 6. Unde idem operatur motus proprius ad instantiam partis concessus ac motus proprius ex mera principis liberalitate procedens. Barbosa, clausul. 79, num. 6, et alii passim. Privilegium concessum *ad preces*, seu *supplicationem privilegiati*, est illud, quod sine dicta clausula simpliciter ad preces seu supplicationem conceditur.

(13. Inter utrumque hoc privilegium notabilis intercedit differentia, quod scilicet privilegium *motu proprio* concessum, notantum sit altero favorabilius, et plenissimæ interpretationis. C. *Quamvis* 4, cum ibi notatis per glossam, in verb. *Plenissimæ*, De præbend. in 6, sed etiam non possit argui de subreptione, cit. cap. *Si motu proprio* 23, De præbend. in 6. Econtra vero privilegium, quod sine dicta clausula simpliciter ad preces seu supplicationem conceditur, corrumpitur per falsa narrata, vel tacitam veritatem, quæ de jure aut stylo curiæ exprimi debuisset; semper enim intelligitur illa tacita conditio: « Si preces veritate nitantur, » textu expresso in cap. *Ex parte* 3, De rescriptis, ibi: « In hujusmodi litteris intelligenda est hæc conditio, etiamsi non apponatur: si preces veritate nitantur. »

(14. Privilegium concedere potest solus ille, qui legem condere potest. *Communis*. Privilegium enim, vel est *contra jus*, et tunc clarum stat, quod soli legislatori, vel ejus successori, vel utriusque superiori competit facultas concedendi tale privilegium, cum includat dispensationem et derogationem legis. Vel est privilegium *ultra*, seu *præter jus* commune vel municipale, et tunc etiam clare patet, quod solus legislator, vel successor, seu superior utriusque potest ipsum concedere, cum solus ipse obligare possit saltem suos subditos, ne impediatur privilegium in usu sui privilegii.

(15. Privilegium *contra jus*, non potest concedi nisi aliquo modo subditis. *Communis*. Per tale enim privilegium eximitur privilegiatus a lege seu jure, cui subdi debet; aut exercetur aliquis actus jurisdictionis, qui exerceri non potest, nisi in aliquo modo subditos.

(16. Privilegium autem *ultra*, seu *præter jus* potest concedi etiam non subditis. *Communis*. Concessio enim talis privilegii non est tam actus jurisdictionis, quam cujusdam donationis et domini illius rei vel juris, quod per privilegium datur: videmus enim in dies principes concedere sibi beneficiis forensibus et extraneis privilegium, ut in suis ditionibus liberi sint a præstandis vectigalibus, ut possint extrahere frumentum, merces, arma, milites et hujusmodi.

(17. Ut concessio privilegii sit licita, requiritur justa causa. *Communis*. Justitia enim distributiva et legalis requirit ut nullus absque rationabili causa eximatur a lege communi, et sic ne concedatur alicui privilegium contra jus: imo neque privilegium *ultra*, seu *præter jus*, quia, si sine justa causa id princeps concederet, argueretur prodigalitate et acceptionis personarum, daretque occasionem invidiæ et perturbationis aliis non privilegiatis.

(18. Potest tamen concessio privilegii esse valida, quamvis sit facta sine justa causa. *Communis*. Valor enim privilegii, sive *contra jus*, sive *ultra*, seu *præter jus*, pendet omnino a voluntate concedentis ipsum privilegium. Unde sicut ipse potest absque ulla causa tollere valide hujusmodi jus, seu legem ex toto; ita a fortiori ex parte unam, vel aliam personam per speciale privilegium ab ejus obligatione eximendo saltem valide.

(19. Privilegium acquiri potest ex concessione principis, sive facta motu proprio ex ultronea ipsius liberalitate, sive facta ad preces et supplicationem privilegiati. Qui tamen privilegiatus ad hoc, ut valide et licite privilegium acquirat, debet in supplicatione evitare obreptionem et subreptionem; necessario enim debet fideliter exprimere ea omnia, quæ verisimiliter retrahere possent animum a concessione privilegii. Sic notant passim doctores post Clarum, § final., q. 59, verb. *Debes advertere*.

(20. Item privilegium acquiri potest præscriptione seu consuetudine legitime præscripta. *Communis*, per textum, in cap. *Novit*, 13, De judiciis, et cap. *Super quibusdam* 26, De verborum significat. Consuetudo enim legitime præscripta habet vim privilegii, et inducit jus. Arg. citat. cap. *Novit* 13, De judiciis, ibi: « Nisi forte jure communi per speciale privilegium vel contrariam consuetudinem aliquid sit detractum. » Ubi Glossa communiter recepta, verb. *Consuetudinem*, sic dicit: « Nota quod consuetudo parificatur privilegio; » cap. *Conquestus* 8, caus. 9, quæst. 3, cap. *Quia sancta* 28, dist. 63, cap. *Quia per ambitionem* 6, dist. 64. Unde per consuetudinem legitime præscriptam acquiritur jurisdictio, cap. *Duo simul* 9, et ibi Glossa, verb. *Consuetudo*, De offic. judic. ordinar., cap. *Cum contingat* 13, in fine, De foro competent. Item per ipsam acquiritur jus exigendi tributa et pedagia, cap. *Super quibusdam* 26, § *Præterea*, et ibi Glossa, verb. *Non exstat memoria*, De verborum significatione. Item per ipsam acquiritur exemptio a decimis, a funeralibus, et similibus. Cap. *De quarta* 4, et cap. *Cum olim* 18, De præscriptionibus, cum similibus.

(21. Item privilegium acquiritur per communicationem. *Communis*.

(22. Communicatio autem, seu communicare idem est, ac commune facere et conferre alicui, quod prius jam alteri fuerat concessum: unde communicatio privilegiorum consistit in participatione et concessione quadam privilegii, quod superior,

postquam illud uni simpliciter concesserat, etiam ad alium extendit. Arg. cap. *Cum de diversis* 2, De privilegiis in 6.

(23. Regulares mendicantes habent plenissimam inter se communicationem privilegiorum; imo communicant etiam privilegiis concessis aliis ordinibus non mendicantibus. Sic Herinx, disput. 4, *De legibus*, quæst. 6, num. 73; Sannig., dist. 2, *De privileg. regular.*, quæst. 4; Cassaing., *De privileg. regular.*, tract. 1, cap. 3, præposit. 1; Portel., verb. *Communicatio privilegiorum*; Casarubios, *eodem verbo*; Rodriquez, tom. I, quæst. *Regular.*, quæst. 55; Reiffenstuel, lib. v *Decretal.*, tit. 33, num. 55 et seq., et alii communiter. Et id clare patet ex variis Summorum Pontificum constitutionibus, et signanter Sixti IV, Alexandri VI, Julii II, Leonis X, Clementis VII, Pii IV, S. Pii V, Gregorii XIII, Sixti V, Clementis VIII, Pauli V, plurimumque aliorum, quos enumerat, et adducit novissime Benedictus XIII, constitut. incip. *Summe decet*, et constitut. incip. *Pretiosus*, et in aliis constitutionibus specificatis et moderatis a Clemente XII, constitut. incip. *Romanus Pontifex*.

(24. Et quoad hanc privilegiorum communicationem mea religio Fratrum Minorum regularium Observantiæ inter alias amplissimam concessionem obtinuit a Clemente VII, constitut. incip. *Dum fructus uberes*, quæ bulla fuit postea confirmata a Paulo IV, Pio IV, Gregorio XIII, Sixto V, et aliis pontificibus, et specialiter a Clemente VIII, constitut. incip. *Ratio pastoralis*, et a Benedicto XIII, constitut. incip. *Summe decet*; quæ tamen Benedicti XIII Constitutio quoad maximas ampliaciones, et ingentes novas concessionem una cum aliis ab eodem emanatis pro aliis ordinibus regularibus, fuit moderata a Clemente XII, d. constitut. incip. *Romanus Pontifex*.

(25. Unde hic juvat adducere dictam constitutionem Clement. VII, quæ est, ut sequitur:

« CLEMENS Papa VII.

« Dum fructus uberes, quos ordo sacer dilectorum Fratrum Minorum regularis Observantiæ in agro militantis Ecclesiæ cum propagatione religionis, ac defensione et augmento fidei catholicæ, ac salute Christianorum produxit hactenus, et in dies producit, diligenter attendimus, dignum, quin potius debitum putamus (ut ejus statum prosperum et tranquillum omni diligentia procuramus), illius religiosas personas specialibus favoribus et gratiis prosequi. Hinc est, quod Nos motu proprio et ex certa nostra scientia, tenore præsentium, omnia et singula privilegia, immunitates, exemptiones, præsertim de non solvendo clericis sæcularibus Quartam funeralium, quoad fratres in possessione non solvendi quartam hujusmodi existentes, ac omnia et singula indulta, indulgentias, peccatorum remissiones et gratias dicto Minorum, ac S. Claræ, ac tertio de Penitentia nuncupato ordinibus, illorumque fratribus, monialibus, so-

roribus, et utriusque sexus personis, atque monasteriis, domibus, ecclesiis et locis quibuscunque, etiam per modum extensionis, seu communicationis, et per alias quomodolibet, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac per Nos et Sedem prædictam concessa, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, et innovamus, et perpetuæ firmitatis robur obtinere, et inviolabiliter observari debere, ipsosque fratres, moniales, sorores, personas, monasteria, domus, ecclesiis, et alia loca hujusmodi omnibus, et singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, peccatorum remissionibus, et gratiis, quibusvis congregationibus dictorum ordinum, aliorumque ordinum Mendicantium quomodolibet concessis et concedendis, nec non etiam quibusvis facultatibus et gratiis suæ possessioni regularis Observantiæ non contrariis, aliis ordinibus quibuscunque non Mendicantibus quomodolibet concessis et concedendis, uti, frui et gaudere posse, atque debere in omnibus, et per omnia perinde ac si eis specialiter concessa fuissent; et constitutiones in ultimo capitulo generali dicti ordinis Minorum regularis observantiæ, in provincia Burgensi regni Castellæ factas pleno robore firmitatem obtinere, et ab omnibus, et ab omnibus aliud generale dicti ordinis mutata non fuerint, inviolabiliter observari debere, nec non regulam ipsam per sanctum Franciscum pro fratribus Minorum institutam, observabilem, meritariam, etc. Cum omnibus clausulis revocativis.

« Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 30 Maii, anno 1525, Pontificatus nostri anno secundo. »

Hæc bulla videri potest in compendio privilegiorum nostrorum P. Alphonsi Casarubios in fine.

(26. Adducitur etiam alia dicta constitutio Clementis VIII, quæ est, ut sequitur:

« CLEMENS Papa VIII.

« Ratio pastoralis officii nostri exigit, atque efflagitat, ut quorum religionem ac virtutem Sedi Apostolicæ, totique Ecclesiæ non modo illustrem et præclaram, sed utilem etiam ac necessariam esse animadvertimus, eosdem nostris, et ejus Sedis Apostolicæ honoribus, ac beneficiis libenter prosequamur. Cum vero ex bonis et commodis spiritualibus ordinum Mendicantium, ea longe lateque pateant, semperque patuerint, quæ a sacro ordine Fratrum Minorum de Observantiæ, ab ipsis fundatæ religionis initis, in omnes Christianæ Reipublicæ provincias profluxerunt, quotidieque profuunt et promanant, faciendum nobis esse statuimus, ut in eodem ordine, nostris, et Sedis Apostolicæ gratiis, atque muneribus honestando, nihil Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum benignitati ac studio concedamus.

§ 1. « Cum igitur pro parte dilecti filii Joannis Baptistæ moles commissarii generalis in Romana Curia ultramontanæ familiæ prædicti ordinis de Observantiæ nobis expositum fuerit, ex ipsius Sedis benigna dignatione provenire, ut Romanus Pontifex quandoque prædecessorum suorum Romanorum Pontificum gesta innovet, ac Apostolica auctoritate innovata, et restaurata muniat, et fulciat, et in pristinum statum reponat, ac reducat, nec non propterea nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri quasdam gratias, concessionem, indulgentias, et peccatorum remissiones, absolutiones, etiam plenarias, libertates, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, nullaque alia privilegia et indulta, tam prædictis fratrum Minorum, quam S. Claræ, ac tertio de penitentia nuncupato ordinibus, illorumque superioribus, fratribus, monialibus et sororibus, ac utriusque sexus personis, et monasteriis, domibus, ecclesiis, et locis quibuscunque dictorum ordinum nunc, et pro tempore existentibus in genere vel in specie etiam per modum communicationis, sive extensionis privilegiorum aliis ordinibus, domibus, ecclesiis, et utriusque sexus personis ordinum Mendicantium et non Mendicantium existentibus concessorum concesserunt, aut jam concessa confirmarunt, prout in singulis concessionibus, declarationibus et litteris eorumdem prædecessorum expeditis plenius dicitur contineri:

§ 2. « Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, illa, quæ sæpius Apostolica auctoritate prædicta, munita existent, majorem obtineant roboris firmitatem, pro parte prædicti Joannis Baptistæ moles nobis fuit humiliter supplicatum, ut prædictis privilegiis, immunitatibus, favoribus, conservatoriis, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, indulgentiis et indultis, pro illorum observantiæ, nostræ approbationis robur adijcere, aliasque in præmissis opportune providere, benignitate Apostolica dignemur.

§ 3. « Nos igitur, qui omnium votis, præsertimque illorum, qui sub suavi religionis jugo divinis laudibus, et Christianæ religionis augmento incumbunt personarum tranquillitati et commoditati consulunt, libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunitatis, hujusmodi supplicationibus inclinati, quæcunque præmissa, ac omnia singula alia privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessionem, indulgentias et indulta spiritualia et temporalia, etiam per modum communicationis et extensionis inter se, et cum aliis ordinibus Mendicantibus, et non Mendicantibus ejusdem fratrum Minorum regularis Observantiæ, et S. Claræ, et de penitentia tertio ordinibus, etiam in congregatione sub trium votorum substantialium professione, et eorumdem superiorum ordinis Minorum regularis Observantiæ hujusmodi obedientia.

degentibus: ipsorumque superiorum fratribus, monialibus, sororibus, ac utriusque sexus etiam singularibus personis, nec non monasteriis, domibus, ecclesiis, et locis quibuscunque in genere et in specie, etiam per solam signaturam, etiam vivæ vocis oraculo, ut præfertur, aut alias per eosdem Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, et Sedem prædictam, sub quacunque forma, et expressione verborum concessa ac etiam iteratis vicibus approbata, nec non omnibus et singulis, in eis forsitan contentis clausulis, decretis et declarationibus quibuscunque, ac singulis desuper etiam pluribus vicibus confectas litteras, et in eis contenta, et inde secuta quæcunque illorum omnium tenores, et formas datas, effectus, et decreta in illis apposta, ac si de verbo ad verbum insererentur, et in his essent inserta, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa scientia (in his omnibus, in quibus decretis concilii Tridentini non adversantur, salvis etiam decretis a nobis in favore fratrum Reformatorum concessis), approbamus, et confirmamus, ac innovamus, perpetuamque roboris firmitatem oblinere, et firmiter observare, nec non ordinibus fratrum Minorum regularis Observantiæ, et Sanctæ Claræ, ac tertio de Pœnitentia nuncupato, etiam in congregatione sub obedientia fratrum Minorum de Observantia hujusmodi degentibus superioribus, fratribus, monialibus, etiam tertiariis nuncupatis, sororibus, personis, monasteriis, domibus et ecclesiis, et locis prædictis, etiam per modum communicationis, et extensionis hujusmodi suffragari, illisque frui, uti, et gaudere, et quando, et quoties opus fuerit, posse et debere, in iudicio, et extra, ac etiam in foro conscientie, in omnibus, et per omnia, ac si specialiter et expresse eisdem fratrum Minorum, et S. Claræ, et tertio de pœnitentia ordinibus per nos concessa fuissent, decernimus; suppletes omnes et singulos juris et facti, ac solemnitatum etiam de juris necessitate, aut alias quomodolibet requisitarum forsitan omisarum, et alios quoscunque defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§ 4. « Quocirca venerabilibus fratribus Mantuan. et Canarien. episcopis, ac dilecto filio causarum curiæ cameræ Apostolicæ generali auditori per easdem præsentibus committimus, et mandamus, quatenus ipsi, vel duo, vel unus eorum per se, vel alium, seu alios faciant auctoritate nostra præsentibus litteras, et in eis contenta quæcunque, plenum eorum effectum sortiri, illisque omnes, quos concernunt, pacifice frui et gaudere. Non permittentes quemquam desuper contra præsentium tenorem sub quovis prætextu et causa, etiam defectu intentionis nostræ per quoscunque quomodolibet indèbite molestari: quinimo quidquid contrarium attentari vel fieri contingeret, omnia semper in pristinum reponi; contradictores quoscunque et rebelles, etiam per quascunque

pœnas ecclesiasticas, et alia opportuna juris, et facti remedia, appellatione quacunque postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Sicque per quoscunque iudices et commissarios, ac S. R. E. cardinales, nec non Sacri Palatii apostolici causarum auditores, sublata eis quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, iudicari et definiri debere.

§ 5. « Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII, etiam prædecessoris nostri de una, et in concilio generali de duabus diætiis; dummodo ultra tres diætas aliquis præsentium vigore ad iudicium non trahatur, aliisque Apostolicis constitutionibus, ac provincialibus, et capitularibus statutis, et constitutionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, etiam in forma brevis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac etiam Nos, et Sedem prædictam, et motu proprio, ac scientia, et potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis irritativis, annullativis, restrictivis, reservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, quomodolibet, etiam pluries concessis, firmatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, earumque totis tenoribus, specialibus, specificis, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, et non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, etiam, quod in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo et forma derogari posset, tenoris hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso et forma in illis tradita, observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, motu, scientia et auctoritate similibus derogamus. Aut si aliquibus communiter, vel divisam ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas; non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, cæterisque contrariis quibuscunque.

§ 6. « Verum, quia difficile foret, præsentibus litteras ad singula quæque loca, in quibus forte opus esset, deferri, volumus, et pariter Apostolica auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu alicujus ex secretariis cujusvis prædictorum prælatorum, generalium ac Romanæ Curie commissarii, et suorum successorum, aut notarii publici subscriptis, et sigillo officii alterius eorumdem, aut alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio,

et extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

« Datum Romæ, apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die vigesima Dec. 1595, pontificatus nostri anno sexto. »

Hæc bulla habetur in *Bullario Cherubini*, tom. III, pag. 66.

(27. Regulares Mendicantes communicant in omnibus privilegiis Societatis Jesu, etiam in quibus apposita est sequens, seu similis clausula (72): « Ne illis per communicationem fruatur cæteri Mendicantes. » Sic Diana, part. III, tract. 2, resol. 81; Rodriguez, tom. 1, *Quæst. regular.*, quæst. 53, art. 7; Herinex, disp. 4, *De legibus*, quæst. 6, num. 75; Donatus, tom. 1, part. 1, tract. 7, quæst. 8; Miranda, in *Manual. prælat.*, tom. III, quæst. 46, art. 5, conclus. 2; Reiffenst., lib. v *Decretal.*, tit. 3, num. 64; Kazenberger, in *Supplement. Theol. moral.*; P. Sporer, cap. 1, sect. 4, § 2, num. 225, et alii. Et ratio est, quia pontifices successores Gregori XIII (qui talem clausulam prohibitivam communicationis apposuit), in constitutione incip. *Pium et utile*, de novo absque tali, seu simili clausula prohibitiva communicationis amplissimam concesserunt Mendicantibus, et confirmarunt communicationem privilegiorum, quorum pontificum potestati derogare non statuit, imo non potuit ullus antecessor, quia par in parem non habet imperium. Cap. *Innotuit* 20, De electione, § *Quamvis*, et cap. *Exiit* 3, § *Cæterum sanctæ memoriæ*, De verbor. signific. in 6.

(28. Quod autem sine tali, seu simili clausula prohibitiva communicationis concesserint, seu confirmarint successores Pontifices, patet ex variis eorum bullis, et signanter ex bulla Pii IV, incip. *Circumspecta*, confirmata per S. Pium V constit. incip. *Etsi cuncta*, et per ipsum Gregorium XIII, constit. incip. *Quo magis*, et per Sixtum V, const. incip. *Etsi*, et per Gregorium XV, constit. incip. *Quanta Christianæ*, et per Clement. VIII, const. incip. *Pastoralis*. Quibus accedunt constit. Clementis VIII, incip. *Ratio pastoralis* adducta supra num. 24, in qua ordini nostro Minorum de Observantia, et singula privilegia, quibuscunque, et quomodocunque concessa, « non obstantibus quibusvis clausulis irritativis, annullativis, cassativis etiam privilegiorum, earum revocativis et restrictivis, etc., prout amplius potest videri in dicta bulla, § 5. Item constitutio Gregorii XIV, incip. *Illius qui*, in qua concessit Cisterciensibus et Cruciferis præter cuncta alia privilegia, etiam in specie privilegia Societatis Jesu; item constitutio Bened. XIII, incip. *Summe decet*, emanata pro nostro ordine Minorum de Observantia, et alia incip. *Prextiosus*, emanata pro præclarissimo Prædicatorum ordine, in quibus præter omnia alia summa privilegia concedit eis in specie

sine ulla limitatione cuncta privilegia præstantissimæ Societatis Jesu, quamvis dictæ Benedicti XIII constitutiones, quoad maximas ampliaciones et ingentes novas concessiones, una cum aliis ab ipso pariter editis pro diversis aliis ordinibus regularibus fuerint moderatæ a Clemente XII, constit. incip. *Romanus Pontifex*. Et jam amplissimam privilegiorum confirmationem, extensionem et innovationem sine superius dicta limitatione, aut simili restrictione concesserant nostro Minorum ordini de Observantia varii Summi Pontifices, et signanter ipsemet Gregorius XIII, constit. incip. *Ex benigna*; Clemens VIII, constit. incip. *Ratio pastoralis*; Paulus V, constit. incip. *Injuncti nobis*; Urbanus VIII, constit. incip. *In plenitudinem*, quæ omnes et aliæ confirmatoriæ bullæ privilegiorum nostrorum de novo fuerunt plenissime et amplissime confirmatæ sine tali aut simili clausula prohibitiva communicationis ab Innocentio XI, constit. incip. *Exponi nobis*; unde, ut concludunt Reiffenstuel., *loc. cit.*, num. 65; Kazenberger, *loc. cit.*, num. 425, et alii, nullum prorsus dubium superest, quin cæteri Mendicantes, et præsertim fratres Minores, gaudeant quoque privilegiis Societatis Jesu, etiam cum clausula: « Ne illis per communicationem fruatur cæteri Mendicantes, » aut alia simili concessis.

(29. Si privilegium alteri religioni communicatum, apud primam religionem privilegiam restringatur, vel usu contrario penitus aboleatur seu abrogetur, id non nocet dictæ secundæ religioni privilegiate per communicationem. Sic Engel, lib. v *Decret.*, tit. 33, num. 1; Suarez, *De legibus*, cap. 15; Reiffenstuel, *loc. cit.*, num. 69, et ipso teste, alii passim. Et ratio est, quia, licet tale privilegium dependeat a priore privilegiata religione in productione, non dependet tamen ab ipsa in conservatione, sed a secundâ privilegiate per communicationem, cum statim ac privilegium est concessum uni religioni, efficiatur etiam proprium alterius religionis habentis communicationem cum illa, adeoque quamvis prima religio privilegiata per non usum seu revocationem illud amiserit, adhuc reservatur in secundâ religione, cui fuit communicatum, potestque ipsa illo libere uti, cum eidem jus fuerit jam acquisitum ante illius cessationem seu revocationem.

(30. Communicantes privilegiis aliorum possunt illis uti contra eosdem. Unde regulares *communicantes* in privilegiis aliorum possunt regularium illis uti in iudicio contra eosdem regulares, quibus ea primitus fuerunt concessa; dummodo regulares *communicantes* sint rei, vel agant de damno vitando; facta enim semel privilegiorum *communicatione*, quælibet religio æqualiter, et independenter ab alia gaudet talibus privilegiis. *Communis*, teste Reiffenstuel, *loc. cit.*, num. 70 et seq.

(72) E. R. Nota. Nisi aliunde constet de communicatione, et quidem expresse, id falsum est.